

GUNNERSKE *Nytt*

GUNNARSKOGS BYGDELAGS TIDNING

FÖR ALLA MED KÄNSLA FÖR BYGDEN

Pris: 25:- NR 3 2008

Hundraårsjubileum för Larstomta och
sjuttiofem för Hembygdsföreningen

sid 6-7

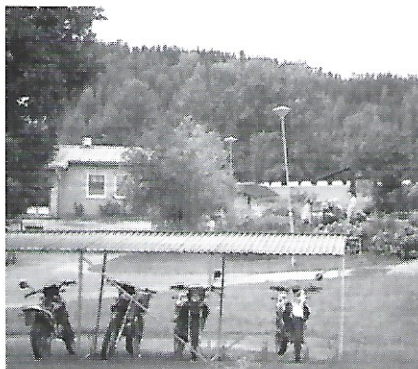

ur innehållet:

**Sommarjobbare
- superb hjälp
för Bygdelaget**

sid 4

**Järvenskolan
I
"flumskolans tid"**

sid 8-9

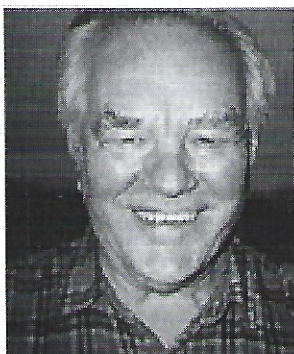
**Eleonora -
7:e kolmilan
på Alunda**

sid 18-19

Te å schlute mä

När man börjar med något så måste man någon gång sluta och det gör jag nu. Jag ger mig i Bygdelaget, mårtenalliansen och med Gûnnerske-Nytt.

Så nu vill jag tacka er alla som läser tidningen. Det har varit trevliga år och jag har fått många kontakter.

Bygdetidningar är populära och jag hoppas den här skall fortsätta utvecklas och nå en stor läsekrets. Det handlar ju om saker som händer och tidigare hänt i bygden, detta är viktigt att uppmärksamma.

Än en gång ett stort tack.

Ha det så bra

Alf Danielsson

OBS !

**Vid inbetalning av medlemsavgiften / prenumerationen
Glöm inte att skriva ditt namn
på inbetalningskortet.**

**Nästa
manusstopp**

1 nov

Gûnnerske Nytt

Nummer 3, årgång 15, 2008

Redaktör och ansvarig utgivare:

Alf Danielsson

Gunnarskogs Bygdelag

Tel 0570-322 91, Fax: 0570-326 91

Pg: 59 69 29 - 0

Redaktionskommitte:

Alf Danielsson

Tore Andersson

För annonsering kontakta Maja Olsson

Tel: 0570-77 00 96

Tvärud, 670 35 Gunnarskog

Annonspriser:

1/5 sida 350 kr

1/4 sida 500 kr

1/2 sida 750 kr

1/1 sida 1000 kr

Material till tidningen skrivs till största delen av redaktionsmedlemmar samt gunnarskogsborna.

**Insändare, artiklar m.m
mottages med största tacksamhet!**

Utkommer med 4 nr/år

Upplaga denna gång 700 exemplar.

Utdelas till alla medlemmar
i Gunnarskogs Bygdelag.

Medlemsavgiften är 100 kr för år 2008

Boende utanför Gunnarskog
som får tidningen per post kan prenumerera
på tidningen genom att sätta in 100 kr på
postgirokonto 59 69 29 - 0

Tidningen är politiskt och religiöst
obunden.

**Framställt av:
Annica Westerberg**

FRÅN LÄSEKRETSEN

Arvika mårten

Den mest spännande händelsen på hösten för många runt om i kommunen är Arvikamårten. Tänka sig då hur stort det var för ett par flickor i Börtan, dryga fyrtio år sedan.

Min allra bästa vän och lekkamrat hittade jag tvärs över vägen från mitt hem för femtio år sedan, Karin på Lôcka. Gudrun och Jörgens flicka, så bra att de hade en piggelin till unge som kunde hitta på lite lagom busiga saker och samtidigt tycka om lugna små samtalsstunder, oss två flickor emellan. Inför mårten smiddes det planer!

Nya kläder, ett antal slantar på fickan och Jörgen vid ratten så bar det av till Arvika. Min pappa, lanthandlaren, arbetade alltid så han hade nog samtalat med Jörgen om dessa turer. Kommer inte riktigt ihåg vad vi köpte för våra surt ihopsparade slantar, Karin och jag, men slut tog de i alla fall.

Sån tur att mårtendagen innehöll ett besök hos Karin och Lewi Philgren. Där blev det kålsoppa med smaskiga smörgåsar, Vartenda år! Karin gick väl dit för maten, jag med förstås. Men, om sanningen ska fram, fanns det en ung trevlig man där som hette Ingmar. Jag gillade honom bättre än kålsoppa! Äter förresten inte kålsoppa längre, undrar varför?..

Efter ännu en runda på stans gator och bland alla varustånden, vile Jörgen hem till Börtan igen. Vilken tur att han "ville", vi var döds-trötta, men att erkänna en sådan sak ingår inte i en ung mårtensbenägen flickas vokabulär. Inte en chans! Sen diskuterade vi mårtensresa i veckor efteråt, den var otroligt bra, hade aldrig varit bättre.

Insänt av Marianne Ekstrand i Börtan

Auktion m dragning i stora lotteriet
Fridhem, Sälboda
25/10 kl 19

*

Julbasar
Järperuds Bygdegård
1/11 kl 10-16

*

Paketauktion
Bystugan, Gårdås
7/11 kl. 19

*

Julmarknad
Hembygdsgården
22/11 kl 12-16

*

Bortans Adventsfest
Tväruds gymnastiksal
23/11 kl 15

Sänd in "smått o gött te" denna spalt!
Kom ihåg att underteckna breven!

Nu kommer glöggen!

Vi har även hudvårdsprodukter
och mysiga presentvävar...

Öppet september-december
Onsdagar 13-19

Välkommen

Harvägen 12 (gatan bakom Larstomta)
0705-29 79 11

Gymnasieungdomar hjälper bygdelaget

Liksom förra året fick bygdelaget förmånen att disponera fyra gymnasieungdomar, som kommunen avlönade, sammanlagt arbetade ungdomarna 320 timmar från mitten av juni till mitten av juli. tack vare det har kanotlägerplatser städats liksom vandrarhemmet och parken vid Larstomta.

Inför vårt hundraårsjubileum skulle magasinet och likboden målas om och den nya vandrarhemsavdelningen i magasinet inredas. Det blev mycket skruvande på IKEA-möbler.

Bygdelaget ansvarar också för underhållet av ca sjuttio kilometer vandringsleder. Denna sommar har varenda meter blivit kontrollerad, röjd och fått märkningen kompletterad.

Ungdomarna har skött sig mycket bra. De har visat arbetsglädje och tagit sina arbetsuppgifter på allvar. Det har varit en fröjd att vara arbetsledare för det här gänget: Bella från Gravås, Malin från Ingersbyn, Kalle från Byn och Emil från Stommen.

Som förra året avslutade vi med fiske i Korsjärn och grillning vid kolarkojorna. Alla ungdomarna fick fisk, som ni kan se på kortet.

TANDERUDHÖJDENS

TIMMERSTUGOR

*Vi utför om och tillbyggnader med lokala hantverkare
Behöver ni hjälp
tveka inte att ta kontakt!*

Putte Ålander
070-6791900,
20081

Claudia stänger macken

Några veckor före jul 2006 öppnade Claudia macken, som varit stängd ett antal månader. Glädjen var stor bland bygdens folk.

Nu blev det liv i Stommens centrum igen. Vi som har tankat och gjort våra kompletterande inköp hos Claudia har alltid mötts av en glad och vänlig Claudia.

Men säg den glädje som varar evigt. Det gick inte att få tillbaka Svenska spel och posten och apoteket hade flyttat till Thybergs. Claudia kämpade ändå på. Så kom då slutligen nådastöten när Norsk Hydro sade upp leveransavtalet, vilket innebär att det blir tomt i tankarna. Det går inte att leva av att bara sälja snus och tidningar så därför förstår vi Claudias beslut, men tomt blir det i Stommen. Vi kommer att sakna Claudia och hennes marknad.

TA

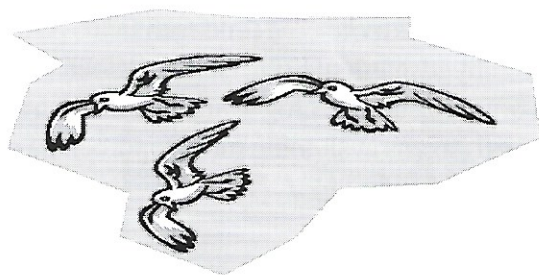
Insändare:

Själv har jag skickat tillbaka mitt plastkort till Norsk Hydro med beskedet att jag fortsättningsvis bojkottar deras mackar pga. hur de behandlar landsbygden.

Nu uppmanar jag alla att göra detsamma.

BOJKOTTA NORSK HYDRO!

TA

JÄRPERUDS-TRESKOGS Röda Korskrets

Järperuds-Treskogs Röda Kors-krets har haft träff hos Yvonne där man diskuterat diverse förberedelser för lotteri till Röda Kors-auktion.

Bildtext: *Sittande från vänster: Margot Ekmark, Gun-Britt Årlén, Hilma Karlsson. Stående från vänster: Eva Andersson, Barbro Skeppstedt Nilsson, Maja Olsson.*

Bredband i Bôrtan

Nu har första steget tagits mot bredband i Bôrtan.

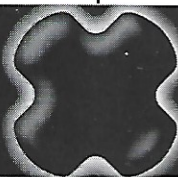
Det har hängts upp kabel i Telias stolpar. Tommy på Hellsere och bygemenskapen i Bortansbyn ligger bakom detta.

Nu återstår anslutning till nätet så kan man snart börja surfa också här ute i civilisationens utkanter.

Heder åt initiativtagarna!

TA

COOP

EXTRA

PALMVIKEN
0570-727730

STYCKÅSEN
0570-727630

Jubileumfirande i dagarna två

Lördagen 23.8 och söndagen 24.8 2008. firades Hundraårsjubileum på Larstomta och sjuttiofem år för Hembygdsgården.

Inför jubileet var länsrådet Björn Sandborgh inbjuden. Han framhöll i sitt inledande tal vikten av att hembygdsrörelsen dokumenterar bygdens historia och att bygdelaget/byalaget stödjer goda idéer för bygdeutveckling. Länsrådet argumenterade för den välkända tesen "gräv där du står".

Efter detta fick Alf D. och Rolf J. ta emot diplom och standar från länsstyrelsen till Bygdelaget och Hembygdsföreningen.

Björn Sandborgh bjöd också på . blandade Värmlands- anekdoter och visor från bygden med gitarrspel. Det mesta var dikter av värmländska poeter tonsatta av Björn Sandborgh.

Bland anekdoterna minns vi mannen som skrev brev till doktorn att han brutit benet och ville få hjälp. Doktorn hastade dit och mötte patienten haltande. Mycket irriterat förmanade doktorn mannen för att han lurat dit honom. Och fick svaret –jo men jag kunde inte stava till ischias.!

Som tack för sin insats fick länsrådet en ljusstake smidd av Mats Jonsson.

På Larstomta fanns bild- utställning, bildvisning genom Mats Luges dator, intervjufilm och öppet hus.

Resten av aktiviteterna för dagen fanns på Hembygdsgården: Lotta Delebrant och Sören Törnquist startade programmet som sedan rullade på till dagens avslutning med Bondrock på dansbanan.

WILLY'S
SVETS & SMIDE

TEL. 0570-35087 / 0705935087

Söndagen inleddes med högmässogudstjänst i kyrkan med deltagande av biskop Esbjörn Hagberg. I sin predikan framhöll biskopen att vi alla är delar av samma kropp och således är vi alla syskon.

Kyrkokören sjöng tre sånger.

Det hela avslutades med procession till Gunnerns närhet med biskopen och prosten i täten.

Där redogjorde prosten Torgny för bildandet av hembygdsföreningen 1933 på den plats där en minnestavla finns i dag.

Så till slut sjöng kyrkokören Värmlandsvisan.

Efter detta fanns det möjlighet att åka med häst och vagn till hembygdsgården eller alternativt med grälle och vagn.

På hembygdsgårdens scen kunde man sedan höra samtal mellan Kjell-Arne Kamperin, Morgan Norrby och Lars Persson om hembygdsgårdens och hembygdsföreningens utveckling.

Därefter dragspel av Emelie Nygren, gitarr och sång av såväl Göran Bryntesson som Peter Odhammer.

Hantverkare var i farten båda dagarna och det var populärt med nävgröt och fläsk på söndagen.

Stora mängder kaffe gick det åt båda dagarna.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att det blev ett mycket lyckat jubileum, som dessutom gynnades av ett strålande sensommarväder.

Tack vare Mellanskog har
massavedspriset höjts två gånger i år.
Mellanskog är på skogsägarens sida

Yngve Ivarsson 070-3226542

MELLANSKOG
Skogsägarna

Kolmila för sjunde året i Allstakan

Allstakans Byalag har byggt en kolmila, det är den sjunde i ordningen. På tisdagen den 8:de juli började arbetet. Redan i våras höggs veden och kördes till Alunda där vi brukar hålla till, där finns stybb kvar sen tidigare milor och den kommer till bruk igen.

Ett tjockt lager med gammal kolstybb har lagts utanå riset och stöttor har satts upp för att hålla den på plats.

Onsdagen och torsdagen gick åt innan den stod klar för tändning. På fredag kväll var det dags, Ingvar ”på Intake” Nilsson hade fått det ärofulla uppdraget att tända Eleonora som hon blev döpt till, efter dagens namn i almanackan. När den väl hade tagit sej ordentligt så skötte hon sej väl hela helgen.

På fredag var det Bengt-Arne ”Plutten” Eriksson ackompanjerad av Crister Andersson samt Andree Johansson och Magnus Olsson som underhöll. Visa av förra årets otroliga regnväder när vi hade tillställning vid Alunda hade vi garderat oss med ett stort partytält där både artisterna och många gäster fick plats. Klart att det blev fint väder när vi var garderade för regn..

Mycket folk kom och njöt av den fina kvällen. Kolbullar, korv och kaffe smakade gott och lotterna tog slut.

På lördag kväll fortsatte det fina vädret och det kom många som ville lyssna till Anders ”Brobyn” Jonsson som ackompanjerades av Hunters Orkester från Fredros. Det blev ännu en trevlig kväll vid Alunda.

Nu har hon fått ett tjockt lager med granris. Gösta i Vålänga ser ut att trivas med jobbet

Söndag förmiddag har det blivit tradition med Fri-luftsgudstjänst. Två damer från Säffle, den ena, Asta Sundbäck, med Gunnarskosgrötter, höll i gudstjänsten denna gång och sjöng och spelade vackert.

Hjälp oss minska kontanthanteringen!

Ansök om Ekenpaketet.
Du betalar 49 kr/halvår
för nedanstående.

- Internetbanken
- Telefonbanken
- Bankkort VISA 2
- Betal- och Kreditkort MasterCard
- Ekenkonto

Westra Wermlands
Sparbank

Här tänds Eleonora av Ingvar på Intake. Jan på Lerbråten är själva Kolarbasen och ser till att allt går rätt till, han brukar alltid vilja vakta milan själv första natten för att se att hon reder sej som hon ska, annars har han lite knep att ta till.

När väl milan blivit döpt så säger traditionen att ingen får nämna hennes namn förrän kolningen är över, annars går det illa och hon brinner upp. Natt och dag måste hon vaktas, det brukar bli sextimmarpass och två stycken varje pass så det går åt många frivilliga arbetare för att få det att gå runt i 4-5 dygn.

Eleonora fortsatte att kola ett par dagar till innan den släcktes ned för att senare öppnas och skattas på sitt innehåll av jättefint träkol som passar alldeles utmärkt till grillning.

Det blev många säckar som nu finns till försäljning.

Hela helgen blev väldigt lyckad och vi tackar alla som kom och besökte oss i Allstakan denna sommar.

Välkomna igen nästa sommar.

Ring 770067 om du är intresserad av att köpa grillkol.

Allstakans Byalag.

ICA
nära

Thybergs
ÅRBOTTEN TEL. 320 43

VÄLKOMMEN

ÖPPETTIDER
MÅN, ONS o FRE 9-18
TISD o TORS 9-19
LÖR 9-14

Vågrätt

1. Roman och skådespel av A Dumas d.y.
Förekommer även i opera av Verdi.
13. Kan en ringprydd person kanske vara.
14. Är de flesta Rigabor.
15. Förkortning för tidningsman och gjorde cowboy.
16. Flyger ofta i korsord men inte i buren om den är liten.
17. Sovtid för många.
19. Liten, om det gäller flera.
20. Ta.
22. En följd mjuka vokaler skulle väl kunna benämnas så.
24. Modern teknik.
25. Allan Karlsson.
26. Sommarmånad.
28. Har en kock säkert många såser.
30. Finns ofta på plan och för att rätta sig efter.
32. Tillägg i brev t.ex.
33. Ulliga djur i Sydamerika.
34. Att jaga korna i sjön kanske?
36. Bruka sina ögon.
37. En älv i Norrland.
38. Är av indoeuropeisk folkstam.
Kan bo i Skottland.
39. Mindre segelfartyg. Fritidsnöje i Gunnarskog.
41. Rolf Nilsson.
42. Ger i regel bättre betalt.
43. Heyerdalsfarkost.
45. Inte roligt att falla i.
47. Var väl Frankrike 1789 och några år framåt.
51. Följer vi väl när vi är ute och går eller åker.

Ledins

GRUS AB

Vi utför stora och små krossningar med ambulerande krossverk samt utför grusleveranser efter dina behov!

GUNNARSKOG

0570-32044

Lodrätt

1. Var ju Bender år 1713.
2. Hade många svenskar i början av 1900-talet.
3. Har många med spö.
4. Det första talet.
5. Slipades oftare förr än nu.
6. Hans barn uttågade ur Egypten.
7. Brukar läkare kallas först.
8. Blir vi lätt av julmaten.
9. Har täckt många tak på Gotland.
10. Planetmånad!!!
11. Om sådant finns är det säkert glest befolkat.
12. Är det väl då det är risk för att många faller.
18. Lösningsmedel.
21. Kan man säga om det gör ont.
23. Brukar vit göra först i schack.
27. Utan personligt ansvar.
29. Har vingar men flyger inte.
31. Mindre vattensamling.
33. Kan både små och stora ägna sig åt.
35. Diktadel.
36. För små att lyssna på.
40. Sådan plats når man oftast via gator.
44. Bytte Cassius Clay till.
46. Har i regel öga.
48. Säger väl hörselskadad ofta.
49. Sådan industri har minskat kraftigt i Sverige.
50. En tōcken har kalke her på bae sier.

AC MONTERINGS SERVICE

REPARATIONER & INSTALLATIONER

- Vatten
- Värme
- Sanitet

Anders Cajdert Gunnarskog
Tel / Fax 0570-322 61
Mobil: 070-677 80 70

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13											
14									15		
16				17		18			19		
20			21		22			23		24	
25			26	27				28	29		
30		31		32			33				
34			35			36			37		
38					39			40		41	
42			43	44				45	46		
47		48			49		50				
51											

HÖST KRYSS 2008

Korsordskonstruktör
Gunnar Lidberg

Ditt förslag till lösning
sändes till :
Maja Olsson, Tvärud
670 35 Gunnarskog
Märk kuvertet
”Korsordet”

De två först öppnade
rätta lösningarna
belönas med
en penninglott!

Namn:

GUNNARSKOGS RÖRMOKERI & ALLTJÄNST

Vi utför allt inom rörmokeribranschen
Installation och service av vedpannor,
pelletspannor, Thermia Värmepumpar,
oljepannor, pelletsbrännare och oljebrännare

Per-Åke Mattsson
Norra Backa, Östby 670 35 Gunnarskog
Tel/fax 0570-325 13
Mobil 076-8132527

Höstens nya

Gågatan Arvika, 0570-157 90

1	F	2	Å	3	G	4	E	5	L	6	K	7	V	8	I	9	T	10	T	11	E	12	R
13	Å	T	E	R	A	N	S	K	A	F	F	A											
14	R	A	N		15	T	Y		16	O	K			17	T	B							
18	S	L	I	19	P	S	T	20	E	N			21	K	E	A							
22	K	S		23	S	I	A	R				24	K	A	R	T							
25	A	P	26	A		D			27	O	M	Ä	R	K	T								
28	L	U	R	29	P	A	S	S			31	K	I	L	O								
32	L	N		33	A	N	N			34	B	E	N	A	D								
35	A	K	U	T			36	O	37	P	E				38	N	L						
39	R	T		40	E	41	I	R	E			42	M	43	A	G	I						
44	N	E	45	A	N	D	E	R	T	46	A	L	E	N									
47	A	R	M	T	A	T	U	E	R	I	N	G											

KRYSSLÖSNING TILL VÅRKRYSSET

Vinnare blev:
INGRID HAGLUND
KAPTEN UGGLAS VÄG
KARLSTAD
och
EVA ANDERSSON
TRESKOG
GUNNARSKOG

GRATTIS!
PENNINGLOTTON
KOMMER PÅ POSTEN!

Skriv på hemsidan

En liten påminnelse; ta gärna digitalkort och skriv några rader i ett e-mail med kort till Gunnarskogs Bygdelags hemsida (så länge som vi inte har någon hemsida eller inte har någon person som kan sköta våra egna hemsidor):

bella@gunnarskog.dinstudio.se

Bra om det syns vad vi gör; matcher, träningar och alla möjliga andra arrangemang i alla idrottsföreningar, byalag mm .....

Se ovan för hur det ser ut, exempel från Röda Korsets dag för de äldre:

Mvh/Ronny

Fira på hemsidan

Skulle du vilja gratta dina nära och kära helt kostnadsfritt via vår hemsida?

I så fall kan du skicka in en gratulation på dina barn, familj eller bekant på Gunnarskogs egen bygds hemsida **www.gunnarskog.dinstudio.se**

* Skicka namn, ålder, födelsedag och vilka som grattar samt foto (skickas som bilaga-fil)

* Brudpar, vilka dom är, foto (skickas som bilaga-fil)

* Studenten som ska grattas, eller examen

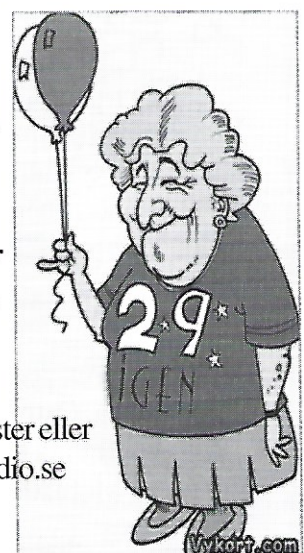
* Nyfödd bebis, namn på barnet, vilka föräldrarna är, födelsen, datum

Vi tar inte in djurbilder och deras födelsedagar.

Intresserad? mejla

din gratulation till webmaster eller **bella@gunnarskog.dinstudio.se**

Välkommen!

Nyheter från Larstomtas Vandrarhem.

Det har blivit ny föreståndare på vandrarhemmet. Det var dags för en förnying och då hade vi tur att få Solveig Algsten på Björkhagen som efterträdare till han Andersson, som skött den sysslan de senaste fyra åren.

Vi har nu utökat verksamheten med sex nya bäddar i Magasinet så det innebär att vi kan erbjuda arton bäddar under sommarhalvåret. Under vintern får vi hålla magasinet stängt för det är inte tillräckligt vinterbonat.

Har ni trångt åt era gäster är de välkomna till Larstomta. Kommer det turister förbi och frågar om logi får ni gärna hänvisa dem till oss.

Hur bokar man?

Jo ring 0570-32675 så kommer ni alltid till bokningsansvarig.

Det går också att boka över nätet. Gör det via vår hemsida www.gunnarskog.dinstudio.se eller kommunens hemsida www.arvika.se eller www.svif.se

Sök efter Larstomtas vandrarhem och fyll i när du vill bo. Finns det lediga rum är det bara att betala elektroniskt och så är det klart!

Vad kostar det då?

Jo vi tar endast 150 kr per bädd och natt. Det är billigare än något annat vandrarhem vi känner men fram till nästa säsong behåller vi det priset.

TA.

TVARE SKOLA

Denna kåk har varit skola uti många herrans år
Denna kåk har varit vår och det har nog satt sina spår
Denna kåk den har hängt i och den har stått i vått och torrt
Men nu är det slut på det för nu ska tvare skola bort

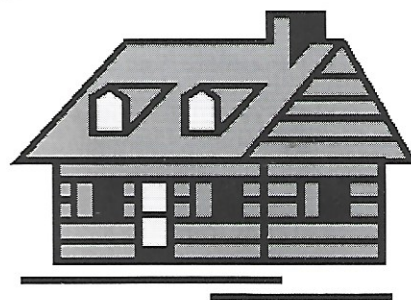
Ja nu är det slut på gamla tider
Ja nu är det färdigt inom kort
Nu ska hela skolan stängas
Nu ska hela rasket bort
Så vi tar farväl och stora tårar trillar på vår kind
Nu är det slut på gamla tider
Nu ska Tvare skola i himlen in

Denna skola är ju toppen alla trivs och har det bra
När det sén har blivit rast vi kunnat upp till skogen dra
Där vi lekt och haft så roligt, byggt oss kojor, dragit ris
Men så kom en man från staden satte stopp och ett högt pris

Ja nu är det ..

Här i skolan har vi jobbat sén vi alla varit små
Här i skolan gick vår pappa, våran farfar likaså
Aina Wåhlund och dom andra lovar stort dom lovar runt
Vi får hoppas att deras snack om gymnasalen ej är strunt

Ja nu är det ...

*- Service med garanti -
TV stereo o hemelektronik
parabol o antenn*

**Lars-Erik Persson
Fallängsvägen 39
671 51 Arvika**

**Telefon: 0570-71 14 70
Mobil: 070-650 99 29**

Järvenskolan historia

Del 9

I "flumskolans" tid

"Flumskola" - Ni har hört uttrycket upprepas av nuvarande skol eller utbildningsminister Björklund både före och efter regeringsskiftet.

Varför då? Jo till en början ingick det i strategin för att fälla regeringen Persson. Senare för att motivera de stora förändringar, som Björklund vill genomföra inom skolan innan nästa val. Observera att den skola vi har i dag infördes under förra borgerliga regeringen efter ett stort utredningsarbete där eliten inom svensk pedagogisk forskning fått lägga grunden i arbetet.

Skola för bildning var titeln på den utredning, som lades på regeringens bord. Denna gick på remiss och alla kommuner fick yttra sig. Slutligen resulterade den i en ny läroplan LPO-94, som jag nämnt i del sju. Kring den rådde politisk enighet över partigränserna.

Ett nytt betygssystem infördes också, men då hade regeringsmakten övergått till regeringen Persson. Det nya systemet fick tre steg och var målrelaterat samt ges från år åtta. Moderaterna ville ha tiogradig skala från år ett och vänsterpartiet en betygsfri skola. Vi fick en kompromiss och den är troligen på väg att ändras. Kanske vi får betyg tidigare och med flera steg, ja det återstår att se. Här måste jag tvinga mig själv att avstå från att göra detta till ett inlägg i betygsdebatten!

Vilka effekter fick nu detta för Järvenskolan?

Jo sannerligen stora. Lärarna fick stor frihet att forma skolans pedagogiska profil. De fick själva skriva en lokal läroplan utifrån de nationella målen.

Dessutom fick de göra sitt eget schema baserat på rektorsområdets timplan. Tack vare att vi hade en fungerande ledningsgrupp kunde tankar stötas och blötas och bra lösningar födas.

I schemat lades in tid för elevernas eget arbete. Eftersom elever har olika intressen, arbetar olika snabbt och på olika sätt, skulle detta vara ett sätt att stimulera eleverna att ta ansvar för sin egen utveckling. Tanken är bra men kräver mycket av pedagogerna för att det skall fungera. Det tar även tid att skola in eleverna i detta nya system.

Dessutom infördes **Tematiskt arbetsätt**. Det var framför allt högstadiet, som kom att satsa fullt ut på allt det nya. Övriga stadier var lite mera försiktiga.

Inför alla dessa förändringar inbjöds föräldrarna på högstadiet till information. En full aula mottog lärarnas beskrivning över upplägget. Många frågor ställdes och visst verkade en del skeptiska. Jag minns särskilt ett inlägg riktat till mig som rektor: "Om inte detta fungerar kommer vi att begära ditt huvud på ett fat".

Ännu i denna dag sitter huvudet mitt kvar!

Det första temat, som genomfördes hette "Gunnarskog". I åtta veckor arbetade eleverna i åldersblandade grupper med detta på heltid i alla ämnen. Grupperna bildades efter en "brainstorming" där eleverna själva fick formulera frågeställningar att arbeta med. Sedan fick eleverna välja grupp utifrån de frågor de var intresserade av. Som avslutning gjordes en redovisning på kvällstid där föräldrarna och hela bygden var inbjudna. Man kan utan överdrift påstå att detta blev en succé.

Grundtanken var att år två skulle temat vara "Europa" och år tre "Världen". Då skulle varje elev under sin högstadietid få arbeta på tre nivåer.

Så blev det inte, vilket jag ser som en förlust. Skälet var att lärarna inte orkade satsa lika mycket följande år. I stället valdes mindre teman, som bestämdes varje år. I ett system med självstyrande arbetslag var det priset vi fick betala.

Elevernas tid för eget arbete kom också att reduceras. Kommunens åtstramning av lärarbemanningen gjorde det svårt att ge stöd åt de elever, som behövde mera individuell handledning och då blir det mindre rörligt med sammanhållen klassundervisning. Trots detta låg fortfarande Järvenskolan i den pedagogiska utvecklingens framkant.

När Karlstads universitet sökte samarbetskolor för ett **pedagogiskt utvecklingsprojekt** var det naturligt att vår skola fick representera Arvika kommun. Doktorn i pedagogik Hans-Åke Scherp var projektledare och han skickade ut forskare till de inblandade skolorna från Västergötland i söder till Jämtland i norr.

Efter att blivit informerade om projektet fick lärarna var och en genomgå en djupintervju om sin pedagogiska grundsyn och sina arbetsmetoder. Även rektorerna intervjuades på samma sätt. Forskarna gjorde sedan en systematisk analys av det insamlade materialet och detta redovisades i en rapport. För att informera de inblandade pedagogerna om resultatet blev dessa inbjudna till ett tvådagarsseminarium på Hotell Selma Lagerlöf. Där föreläste Scherp om olika pedagogiska modeller och givetvis med tyngdpunkt på **konstruktivismen** eftersom den senaste forskningen kring hjärnans funktion vid inläring stödjer denna modell.

Fortsättningen av projektet var en ny intervju-rond efter tre år med samma personer som första gången. Resultaten jämfördes från ett antal kriterier och så gjordes en redovisning av resultatet i en slutrapport, där bland mycket annat lärares förändringsbenägenhet kunde utläsas.

Ännu en gång inbjöds till slutseminarium på Selma. Denna gång hade inte Arvika kommun råd att skicka mer än ett fåtal lärare. Därigenom minskades effekten på Järvenskolan pedagogiska utveckling för framtiden. Detta inträffade en månad efter att jag gått i pension och jag fick äran att vara med under första dagens redovisning. Som pensionär kostade jag inte mer än en lunch. Ansvar för det fortsatta utvecklingsarbetet ligger nu på efterföljande rektorer i samarbete med lärarna.

Jag kan bara med beklagande notera att Järvenskolan inte finns med bland de skolor, som omfattas av arbetet kring **problembaserat lärande**, som är fortsättningen på Karlstads universitets pedagogiska utvecklingsarbete.

Hur har nu **”flumpedagogiken”** påverkat eleverna på Järvenskolan?

I år fem och nio testas eleverna med nationella prov i svenska, matematik och engelska. Resultaten på vår skola har hela tiden legat högt eller högst bland Arvikas skolor, vissa år i höjd med de bästa karlstadsskolorna till och med. Är du intresserad av skolstatistik för år 9 finns en stor mängd information på Skolverkets hemsida www.skolverket.se
För år 5 kan du få den från Lärande och stöd i Arvikas stadshus.

Hur Järvenskolan blev ”Den gröna skolan”.

På den gamla tiden avsattes varje år pengar i budgeten för skolgårdsutveckling. Efter hopslagningen med Arvika kommun hade under tjugo års tid inte ett rött öre satsats på Gunnarskogs skolor. Nu i början på nittioalet lyckades emellertid rektor Torvald få fram några tusenlappar i kamp med övriga rektorer. Detta skulle inte räcka längre än till kritlinjer på fotbollsplanen.

Varför påstår jag nu detta? Jo så här fungerade det: Pengarna skulle gå till Kommunteknik, som skulle utföra av skolan beställt arbete. Resultatet blev att det mesta av pengarna brändes på resor, arbetsledning och arbetslöner.

Vi begärde nu från lärarkollegiet att få göra arbetet själva och att få disponera budgeten så som vi bedömde att det var bäst för skolan. Det blev en hård kamp mot Kommunteknik, som slutligen fick ge med sig. En första skolgårdsgrupp skapades med intresserade lärare och föräldrar från Hem och skola.

Det första arbetet vi gjorde var att dränera och lägga ny yta på fotbollsplanen.

Sven Färgarn Olsson, Tomas Dagerbäck och undertecknad samt Per-Olov i Nerhage och några jag glömt gjorde den första insatsen. Ledins levererade grus till subventionerat pris.

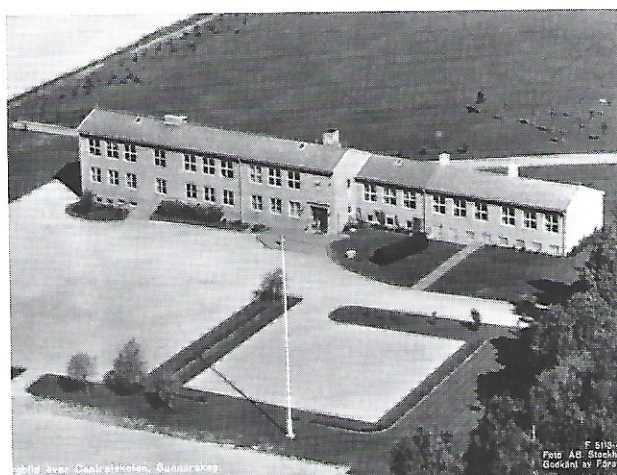
Följande år allteftersom skolan byggdes om fick vi också pengar till den yttre miljön, som kunde utvecklas mer och mer. Tack vare mycket ideellt arbete av många föräldrar fick vi mycket skolgård för pengarna.

Gröna Arvika skänkte oss växthuset Globen eftersom vår skola var så aktiv när det gällde skolgårdsutveckling.

Två personer skall nämnas vid namn, som betytt extra mycket för skolgården: föräldern Maria Steinbüchel och fritidspedagogen Kerstin Olausson och det är tack vare Kerstin, som arbetet lever vidare med att bibehålla och utveckla den gröna skolgården.

När jag började på Järvenskolan 1972 var skolgården en asfalterad kaserngård och nu 2008 är den en grön och blommande oas med förutom allt annat också flera träd, som är fulla av kunskapens äpplen.

TA.

Tyska gäster återkom till Larstomta

Om man som undertecknad har förmånen att bo på Larstomta, så kan man lätt få nya vänner, om man vill och tycker om människor.

En gruppen med döva från Berlin "Wohngemeinschaft für Gehörlose", som var här för fyra år sedan, de trivdes så bra att de återkom i sommar igen.

Gruppen tillbringade tio härliga dagar här med utflykter i omgivningarna. De var gärna på boulebanean och gräsmattan med kubb och bollspel. De var alla så trevliga och glada trots sina handikapp.

Här är de på foto innan de åkte tillbaka till Tyskland och sin vardag igen.

Gertrud på Larstomta.

Blåsippepromenad i april

En ljuvligt vacker vårkväll gick vi 9 tjejer från Sälboda på en blåsippe-promenad i Björkenäs. Med Annette som guide gick promenaden genom en välskött skog med höga raka furustammar, här och där insprängda björkdungar. Sjön glittrade och en kanadagås-hona tryckte sig mot marken, hon visste inte riktigt om vi var att lita på.

Plötsligt skiftade skogen i många nyanser av blått och lila, hela marken täcktes av blåsippor. Vi gick runt hela näset så långt vi kunde komma. Allra längst ut på udden rundade vi Ingrids björk. Lite sankt var det där, så någon av oss (jag) fick blöta fötter, men vad gjorde det. Vi vandrade ut till blåsippebackarna igen. Efter stigen växte även lilablommande tibastbuskar. Fåglarna höll sin kvällskonsert högt uppe i träden, och även ett och annat fågelsträck syntes över sjön. Så småningom kom vi fram till en glänta nere vid sjön, där vi satte oss ner och åt vår medhavda matsäck, kaffe och smörgås. Solen började dala och vi gick tillbaka till den plats vi startade.

Glada och tacksamma över allt vackert vi sett, denna härliga vårkväll.

Ruth Andersson, Därsö

Skrönan om stenhällen vid Fridhem

Framför ytterdörren till bygdegården i östra Sälboda ligger en mäktig sten som man måste beträda för att ta sig in i det gamla ordenshuset. Stenen är fyrkantig och mäter två gånger en och en halv meter. Den är avslipad på ovansidan av inlandsisen under tusentals år

Men dessutom har den en mycket märklig historia efter istiden. Stenen fraktades till sin nuvarande plats för ca 100 år sedan då logen Svea byggde huset. Dessförinnan hade den legat framför dörren till höjdetorpet öster om de 3000-åriga fångstgroparna för älgar som finns inte så långt från kolkojan. Själva torpstugan flyttades på 1800-talet till Lund i Tollesrud och ägs nu av Nils-Erik o Britta Östlund.

Hur länge torpet hade funnits på sin ursprungliga plats vet ingen men det berättas att redan innan Olof Andersson år 1830 flyttade dit så bodde det folk där under många generationer. Ett släktdrag hos dessa torpare var att de hade mycket hårda och missbildade naglar på stortårna, sk. kartnaglar.

Och nu kommer vi till det märkliga. Som alla kan se finns det en fördjupning vid framkanten på den annars släta stenen. Mycket trovärdiga källor berättar att då torparna på morgon och kväll gick ut för att kasta sitt vatten (pesse på jösshärskan) så stod de och vickade på höger stortå så att det till slut blev ett märke i stenen.

G r ä v a r e	<i>Byggnadsarbete</i> <i>Skogsarbete</i> <i>Målning</i>	T r a k t o r e r
	FARMARTJÄNST	
	<i>Landsbygdsföretagare</i> i samverkan	
	Behöver du hjälp Ring . . . . Farmartjänst Farmartjänst gör tjänst i stort och smått	
	Per-Axel Adolfsson 77 01 06 Rolf Nordling 325 45 Anders Bäcklin 342 49	
F l y t t n i n g	<i>Anläggning</i> <i>Gräsröjning</i>	

Den fördjupning i stenen som vi kan se idag är alltså resultatet av många torpargenerationers stortåvickningar.

Gösta Treske
Skrönikör

KRÖSER

Hämtat ur
”E`lussebrur”
Å mange andre beter ..
av Jace Edgren

Varenda år ä dä en fa`le stri`i
Rönninga ve dä löte när kröserna
ä mata`-
för Krestin får aldrig nöa hjälp mä
plocking.

Magnus i Rönninga påstår att dä löner sä inte. ”Hô
i all världen skulle dä være tess?” segger`n – ”Jä
unners att om dä blir nöa förtjänst, om du tänker
ätter håcka ti`där tar! Köp iställe`, vettja, å ha nöa
schlags uträkning!!”

”Köp ja!” vren Krestin – ”Dä låter att jammel!
Men – har du se förfåle gött ställt i en hast, se dä
jämt kvetter mä sparing å strävning, se inte mäg
imot! Hit mä penningera din ströpp, om du har nöe
som nöe ä, för du ska inte tru att en får kröser för
nôn unnerpris!!”

”Åjja, åjja – ta igen dä!” mûrke Magnus å skratte
se lett- ”Vi ska ta`t se vackert nu. Jä tänker nä-
rapå att du har nöa syltekruke stånas, full i mugg,
nér i källern, å nô se förfåle matnötti`t vet jä inte
om detta ä! för min del, ôtminstne, liker jä rårörde
kröser bätter än denna koka`ellmôrja du lager
iårning. Dä ä ju se søtt å se står`t se dä svi`r i hal-
sen, å tåcke kan ju inte være nô bra!

Å tänk håcke straff dä ä hôr gang denna syltinga
ska te, för da våge mä ä en husvill i mange dager.
Da ä dä kruker å bûrker å pûlver, hôrt en tetter, å
allt en tar i se ä dä rött å segt...

’Nöej – rårört ska dä være. Dä ä både gött å
lätvinnle. Käre fôlk – dä ä ju bare te knöve
isønner bärå dä, ha på lite socker å hävét bûrk å
dä mä jämt! Utta nöa elling å ryking å
övverkoking. Mor brukte allti`ha rårört.

Ho dôtte mä en potetstamp i e stenkruke. Vi, små-
gutera, brukte få hjälpe te, å dä stog inte å nöa
stûnn dä! – jaspålt hô gött dä va – för dä blir som
en fresk smak på nô vis!”

”Jä bryr mä inte om hôlles mordi`gjorde!” högg
Krestin. ”Jä minns nåck den gangen du va
tåcken bôrre å tog fatt den lickerste höganäs-
kruka jä hade åsse potetstampen! Å dröse mä
strösocker över både högt å lågt å dôtte mä
tampen se bôtten geck tur kruka, å dä small i
kröser unner fött`ra, hôrt en trôdde, i flere dag-
ers ti`! Dä vart rårörtdä,, å dä blir ittnô mer tå
dä schlage i denne stûga! Te onsdan jär vi i
allefall e vänning ôt skogen, å nu ä du värsego å
blir mä, utta nöa grining. Dä ä inte ett dugg för
möe om du hjälper te nôlitte!!”

”Jae – dä kanske jä jär!” sa Magnus – ”Men
på dä villkôre da, att dä blir mä maskin! Vill
sejje – jä går inte der å nyper ett bär da å ett
bär da, mä fingrera, utta dä får lôv å gå unna. Jä
har inga lust å gå västi skogen, tvekroket,
nôlänger änne nödvändi`t, dä ska jä att
sejjerå!”

”Ja du törn!” Hôjte Krestin – ”Jämt som dä
skulle lete parrå! Å ska dä kôstes på nô extra
mä apparatköping, da vill dä te om dä löner sä.
Föråsten blir dä bare pinner å rûsk mä dessa
bärplockera – men köp du för all del, köp!,
köp!” ”Jasså!! sa Magnus, mä se mange ”s”
se dä jämt fråse i muntasen på`n – ”Men nu
låner jä en, å da blir dä ju inge utlägg, å dûger
inte dä heller se staner jä hemme. Dä ä inte nô
vårre mä den saken!” saén å sättes ä på sôffa å
tag fatt i tidninga...

Tiligt på onsdasmôran geck att Magnus å
Krestin oppi en brôte å di hade en hink å bære
å en sån bärplockre å en ryggsäck mä neste i.

”Jae – dette ska inte ta nôa evighet!” förklare Magnus, der han geck å sprängde i öga å lette ätter kröser: ”Kommer jä bare te ett ställe der jä kan ta fullt drev mä plockern, se ska dä att snart bli litrer!” Å krestin, som repe mä näven ho, feck att börje ensam mä plockinga för Magnus likte inte terrängen, saén – dä va för trangt å för tuvett... ”Näej” saén teschlute – ”nu jamme viler vi nôlitte å ser ätter hô dä ä i ryggsäcken. Jä ä nåck för svûlten, känner jä. Å dä skulle være gött mä kaffe å en kakebete!”

Jaere – dä vart viling, dä va en sak dä. Å ätter äting å drecking va Krestin i farta igen ho, å schläppte de ene krösnäven ätter den andre i hinken. Men Magnus försäss – han vart settnas han.” Du” saén – du får inte bli rasa, men jamme drar dä i öga på mäg. Jä va nåck för tile oppe i môers. Å jä sôv innô gött i natt heller, för jä hade förstäss denna bärplockinga i sturn. Du mürker å plocker du, Krestin männas jä luter mä aldrig se lite – jä tar ryggsäcken unner hûvve!” sa’ en, å geck bortmä e gran å lae sä på môsen. Om e stûnn snärk han se dä dure.

Å Krestin geck der i ensamheta å plocke kröser i rene sinne, å småträtte på late gûbber som ä stûrt te intes å aldrig gjort äne äte å sôve i hele sett rôtna liv! Å jamme fann ho redige krös-tuver, å länger å länger bar dä iväg inöver skogen mäå. Ho skulle nämnen inte väcke Magnus å kruse för nôa hjälpl! Tänk lell håcken extra klådd! Ho va se sinnt, Krestin, se ho nôp isöner närpå varenda bär, å va påcka tänke på nô äne. Å te schlute jamme va hinken full den

Ho rätte påssä å tette sä ikring, ässe drog ho in vä’ r å skrek ”M-a-g-n-u-s!” se dä jämt eke borti höjdera. Men dä va tösst. Inte ett ljud, hördó. Jaja – tänk’ ho, å knöt rännknut på hûvvekläe – kopen ha förstäss gått hem, å like gött va dä. Men – vänte bare te ho råkt’ en. Da skullán att få tack för hjälpa, svådden, å dä se han bå’ hörde å kände! Hele vägen hem geck krestin å rette opp sä, å dä skulle inte bli nådi’ t te være magnus. Dä syntes tydli’ t påå der ho geck å strete mä hinken å såg få’ lit ut unner hûvvekläe.

Men – stûgdôra va att stängd på utsi’ a den, å nöckeln låg unner matta på trampen, jämt som när di geck i môers...

Ho tette sä ikring e stûnn, Krestin, å sänna geck ho in å roppe på Magnus, fast ho vesste att han inte va inne. Käre fölck da! Hört i all världen tog kärn vägen? Nu jamme börje Krestin å bli bekömra å geck der å trôdde å vesste sä inga fattig rå’. Å ho stog lange stûnner å bet sä i nerleppa å bare grûnne...’

Da va dä nôe som fjâsk uttom vägga, å ho ut mä en enda gang, se gla’ se dä va jämt ho sper’. Näera – dä va inte Magnus. Dä va Johannes i grannstûga, å Krestin börje mä en enda gang å sute å berätte att Magnus va schlätt borte – att han vart ätter i skogen å kanske hade fördârve sä å vûrt liggas!

”Å – vi får inte tru dä vårste” sa Johannes ”men skogen kan være fa’ lig den. Vi få’ le vänte e stûnn å se om han kommer före liggdags!”

”Gulle du – jä ä jämt övermägiva!” dröne Krestin - ! Jä har kokern på i köke’ - kom’ in ärru snäll, Johannes!” dä ä en bra kär, Magnus!” stanke Johannes, väldit på go-sia da strax ätterôt, der han satt å drack kaffe å åt småbrö’ se tjäkera stog som mårtensballonger på’ n. – ”Den bäste granne en nôssna kan ha – å jä hôppes att dä inte ha hänt nô lessamt ...

Da börje Krestin å grâte se dä skok’ a å ho geck in i kammern te dragkista å vart stånas der å törke sä i öga å tette på Magnuses beväringkort: ”Gulle Johannes!” skrek’ ho ut ôt köke – ”hölles i all världen ska jä järe ?”

”Jo – du ska sätte fram en kaffekôpp te!” hûrkle Johannes – ”Jä ser att Magnus kommer vecknas utpå backen!”

Som ett yrvä’ r va Krestin på dôra å ut. Å ho knirschle å skratte som e’ ong flecke å geck armi arm in i köke’, mä Magnus som inte förstog nôe schlag. ”Jä vile nôlitte ätter bärplockinga, å säkerlien hade jä sômne!” sa’ en. ”Joeda – jä hörde att nôe skrek, men jä trudde dä va räven, för dä va jämt likt. Jä förstog, sänna att du hade gått hem, å dä va kopet dä för ujänemägen hô mö kröser jä såg. Dä va jämt ellrött på sene ställe. Jaså – du fann sôppas i allefall!” sa’ en å tette, väli’ t løj, på smitfulle hinken, Krestins. ”Detta skulle jä ha plocke på tijje minuter mä maskin om du bare hade vänte!” sa’ en, å jespe å sträckte påssä... .

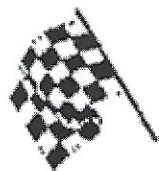
Laila

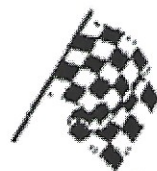
**Skicka in material till Gûnnerske-nytt!
OBS. Kom ihåg att skriva ert namn!**

Arvika Bilverkstad

I BYN ÅRBOTTEN.

**(AD MÄSTARE BILVERKSTAD)
VI SERVAR OCH REPARERAR ALLA BILMÄRKEN.
ÄVEN TRAKTORER.**

VI RENOVERAR MOTORER ,TOPPLOCK,VÄXELLÅDOR.

**VI BYGGER ÄVEN MOTORER EFTER KUNDENS ÖNSKE-
MÅL.**

(VI HAR BOCH FELKODS INSTRUMENT)

**ÖPPETTIDER
7,00-16,00**

**TELEFON 0570-711294,070-6320750.
LARS-ERIK OCH TOMMY.
arvikabilverkstad.se**